

Ks. HENRYK BAŚIŃSKI

METODY FORMACJI ASCETYCZNEJ W CZĘSTOCHOWSKIM SEMINARIUM DUCHOWNYM W KRAKOWIE W LATACH 1926—1976

Niniejsze opracowanie obejmuje całokształt pracy ojców duchownych za pięćdziesiąt lat istnienia Seminarium. Całość podzielono na następujące rozdziały:

Rola i zadania ojców duchownych w Seminarium.

Formacja duchowa kleryków w pierwszych latach istnienia Seminarium.

Ojcowie duchowni Częstochowskiego Seminarium Duchownego w Krakowie.

I. ROLA I ZADANIA OJCÓW DUCHOWNYCH W SEMINARIUM.

1. Prawny i moralny stan pracy ojca duchownego.

Seminarium Duchowne powołane zostało do kształcenia alumnów nie tylko na świątłych duszpasterzy, ale także na kapłanów głębokiej kultury ducha i świętej pobożności.

Łaska kapłańska powinna spocząć na uszlachetnionej naturze człowieka, dlatego wiele starań należy podejmować w Seminariach dla religijnego, obyczajowego i charakterologicznego wychowania alumnów. Młodzież wstępująca do Seminarium jest bowiem dotknięta w znacznym stopniu laicyzmem i naturalizmem etycznym. Przystępuje często do studiów teologicznych ze szczerą wolą służenia Bogu i ludziom w życiu kapłańskim, nie ma jednak, jak to bywało dawniej, pewnego i przemyślanego poglądu na wartości religijne, których niegdyś ma stać się głosicielami i szafarzami.

To zaś wywołuje niekiedy wielkie trudności w Seminarium i stanowi prawdziwy i zasadniczy przedmiot wychowania.

Formacja duchowa skierowana ku doskonałej miłości winna w pierwszym rzędzie do tego zmierzać, aby alumn nie tylko na mocy święceń, lecz przez wewnętrzne ukształtowanie całego życia stał się w szczególności sposobem podobnym do Chrystusa, przepojonym Jego duchem.

Mając stale na uwadze cel duszpasterski całej formacji kapłańskiej, duchowe życie alumnów przy pomocy ojca duchownego powinno rozwijać się harmonijnie w różnych dziedzinach¹, aby alumni — poza cnotami szczególnie cenionymi przez ludzi — starali się udoskonalić łaskę chrztu, odczuwać coraz jaśniej swoje szczególne powołanie kapłańskie i w ten sposób lepiej usposabiać się do zdobywania cnót i zalet życia kapłańskiego.

Kandydaci do kapłaństwa winni przez wspólne życie w Seminarium przygotować się, aby kiedyś po otrzymaniu święceń złączyli się w sakramentalnym braterstwie z większą wspólnotą duchowieństwa diecezjalnego węzłem miłości, modlitwy i wszelkiego rodzaju współpracy „do budowania Ciała Chrystusowego, które w naszych zwłaszcza czasach wymaga różnorodnych zadań i nowych przystosowań”².

Kościół obrządku łacińskiego ustanowił dla siebie uświęconą wielowiekową praktyką zasadę dopuszczania do kapłaństwa tylko tych, którzy z pomocą łaski Bożej chcą dobrowolnie dla Królestwa Niebieskiego zachować celibat³. Stają się oni w ten sposób zdutniejszymi do przyjęcia szerszego ojcostwa w Chrystusie i powinni przeżywać stan celibatu jako udoskonalenie swojej osobowości⁴.

Do przełożonych należy zadanie wychowania alumnów do prawdziwego i dojrzałego posłuszeństwa, w zaufaniu do Chrystusa, który domagał się od swych uczniów posłuszeństwa, lecz wpieryw sam dał doskonały przykład tej cnoty i samego siebie uczynił dla nas przez swą łaskę zasadą posłuszeństwa. To całkowite i szczere posłuszeństwo winni okazywać z pokorną uległością i synowskim pietyzmem przede wszystkim Ojcu Świętemu oraz w tym samym duchu własnemu biskupowi, aby przez kapłaństwo stali się jego wiernymi współpracownikami, pracując wielkodusznie i ochotnie wraz z innymi kapłanami prezbiterium diecezjalnego⁵.

Praca wychowawcza ojca duchownego skoordynowana z wysiłkami innych moderatorów różni się tym, że choć biegnie ona równoległym nurtem wychowania, nie styka się w pełni z działaniem wychowawców zewnętrznych. Ojciec duchowny nie dzieli się spostrzeżeniami i wrażeniami

¹ DFK 8.

² DK 8.

³ DFK 10; DK 16; Paweł VI, *Ecn. Sacerdotalis Caelibatus*, 24 VI 1967, „AAS”, 59 (1967) 657—697.

⁴ Paweł VI, *Ecn. Sacerdotalis...*, 683, nr 65, 66.

⁵ DFK 9, 11; DK 7, 15; KK 28.

swej pracy, ani opinią o wychowankach z żadnym z zewnętrznych wychowawców. Jako duchowy przewodnik i przyjaciel kleryków, a dla wielu także ich stały spowiednik, związany jest prawem milczenia. Jest bowiem powiernikiem ich sumień w konfesjonale i poza konfesjonalem oraz kierownikiem i przewodnikiem ich nadprzyrodzonego i wewnętrznego życia.

2. Zakres pracy ojca duchownego

a. Wprowadza on alumnów w żywy i osobowy kontakt z Bogiem. W tym celu zaprawia ich do różnych ćwiczeń duchownych: wprowadza we wspólnotę modlitwy porannej i wieczornej; uczy krótkich nawiedzeń Najświętszego Sakramentu, aby w ten sposób mogła się pogłębić przyjaźń młodego człowieka z Jezusem; uczy modlitwy myślanej; wprowadza w życie sakramentalne; przygotowuje młodzieńców do częstej, nawet codziennej Komunii świętej; rozbudza nabożeństwo Drogi Krzyżowej.

b. Ważnym zadaniem ojca duchownego jest nauczanie alumnów pracy samowychowawczej. Wskazuje im przeto źródła wad i słabości w naturze człowieka, uczy opanowywania tych wad, ukazuje kierunki i metodę pracy nad zdobyciem potrzebnych cnót, wprowadza alumnów w umiejętność codziennego ogólnego i szczegółowego rachunku sumienia, ułatwia dobór odpowiedniej lektury książek religijnych bardzo pomocnych w pracy nad sobą.

c. Specjalnym działem pracy ojca duchownego jest kierownictwo duchowe alumnów. Realizuje się to kierownictwo w wymiarze potrójnym:

Kierownictwo ogólne całej grupy alumnów przez głoszenie do nich cotygodniowych konferencji religijno-wychowawczych; przez praktykę świątecznych i niedzielnych wspólnych rozmyślań; przez dobór odpowiednich podręczników do rozmyślań; przez odprawiony co miesiąc dzień skupienia i odnowy duchowej, który jest zarazem eucharystycznym dniem alumnów. Temu ogólnemu kierownictwu służą także dwukrotne w roku rekolekcje: pięciodniowe na początku roku i trzydniowe w okresie Wielkiego Postu. W konferencjach i rozmyślaniach rozważane są problemy powołania, pracy nad sobą w zakresie opanowania wad i formacji cnót życia. Są także te konferencje okazją do nauki życia modlitwy i przygotowaniem do apostołskiej pracy w kapłaństwie.

Kierownictwo poszczególnych kursów. Polega ono na spotykaniu się od czasu do czasu z grupą poszczególnego kursu, gdzie po

krótkim wprowadzeniu w wybrane zagadnienie wychowawcze, w atmosferze dialogu wyjaśnia się nurtujący problem. Tego rodzaju konferencji głosi się dużo dla kursu pierwszego, jest to bowiem rok inicjacji w życie duchowe. Większą także liczbę spotkań urządza się dla kursu szóstego, z racji ich bezpośredniego przygotowania do życia kapłańskiego. Dla innych kursów urządza się te spotkania wychowawcze w miarę ich potrzeb duchowych.

Indywidualne kierownictwo duchowe. Niezmiernie ważną jest praktyka indywidualnego kierownictwa duchowego. Realizuje się ono w formie częstych rozmów duchownych z poszczególnymi alumnami oraz przez usługę kapłańską w konfesjonale dla tych, którzy są penitentami ojca duchownego. Dla innych alumnów tę stałą pomoc sakramentalną i wychowawczą przez konfesjonał spełniają spowiednicy alumnów.

d. Nierzadko do zajęć ojca duchownego należy też czuwanie, przynajmniej od praktycznej strony, nad formacją liturgiczną alumnów. Byli też ojcowie duchowni dość często wykładowcami tego przedmiotu studiów.

e. Do ojca duchownego należał także często obowiązek wykładów teologii ascetycznej i mistycznej.

Wszystkie te wyżej wspomniane formy pracy wychowawczej ojców duchownych stały się tradycją pracy duchowej nad alumnami w naszym Częstochowskim Seminarium Duchownym. Pracę tę stale koordynowano ze wskazaniem Stolicy Apostolskiej, dokumentami Soboru Watykańskiego II oraz dyrektywami biskupa diecezjalnego.

II. FORMACJA DUCHOWA KLERYKÓW W LATACH 1926—1930.

W początkach istnienia Częstochowskiego Seminarium, a więc w latach 1926—1930 opiekę duchową nad alumnami sprawował pierwszy rektor ks. dr Karol Makowski. Angażował wówczas do pomocy w tych pracach odpowiednich rekolekcjonistów, spowiedników i konferencjonistów. Formację życia duchowego kleryków oparto o szkołę duchową św. Ignacego Loyoli, dlatego rekolekcjonistami tych pierwszych lat byli ojcowie Jezuici. Konferencje duchowne tygodniowe głosili ojcowie Bernardyni, ojcowie Jezuici, księża Salezjanie i księża Misjonarze. Wykłady teologii ascetycznej dla poszczególnych kursów prowadził osobiście ks. rektor Karol Makowski.

Ten wstępny okres życia duchowego alumnów zaznaczył się trzema dodatkowymi faktami, które wywarły znaczny wpływ na formację alumnów, a mianowicie: Założenie w dniu 13 listopada 1927 roku Sodalicji Mariańskiej Alumnów; powstanie w dniu 21 października 1928 roku Trzeciego Zakonu św. Franciszka; erekcja Straży Honorowej oraz zezwolenie na jej agregację w dniu 23 stycznia 1930 roku.

O celach i duchu pracy Sodalicji Kleryckiej w tym okresie pisał ks. rektor w następujący sposób: „Bo wychowawca, to nie wszystko, choćby przedstawiał sobą bogatą indywidualność i miał szeroki pogląd na swoje zadania. Są czynniki, które mogą ułatwić jego pracę, a do nich zaliczam zrzeszenie młodzieży o celach duchowych i umysłowych. Wśród zrzeszeń na pierwsze miejsce wysuwa się Sodalicja Mariańska. Praca w Sodalicji to praca zbiorowa, podjęta dobrowolnie, praca nad wyrobieniem charakteru, nad wyrobieniem powołania kapłańskiego ... Rozwój Sodalicji w Seminarium Częstochowskim ściśle łączy się z rozwojem duchowym tego Zakładu. Ja osobiście jako kierownik i wychowawca mam wiele jej do zawdzięczenia ... Jej to zawdzięczam, że kilkudziesięciu sodalisów — alumnów pragnie pójść do pracy na niwę kościelną z dobrą wolą i z miłością Chrystusa w sercu”⁶.

O założeniach tej pracy pisał ówczesny Zarząd Kleryckiej Sodalicji: „Celem Sodalicji Mariańskiej na terenie naszego Seminarium obok czci dla Matki Bożej ... jest kształcenie gorliwych i świadomych swego zadania moderatorów”⁷.

Tercjarstwo zaś zbliżyło alumnów do ewangelicznego ducha franciszkańskiego i przygotowywało do pracy wśród tych grup.

Straż Honorowa pogłębiała kult Eucharystii, rozbudzała życie sakramentalne i uwrażliwiała na apostołat kultu Boskiego Serca Jezusowego.

III. OJCOWIE DUCHOWNI CZĘSTOCH. SEMIN. DUCHOWNEGO W KRAKOWIE.

Na przestrzeni 50-ciu lat istnienia, Seminarium nasze miało dziewięciu ojców duchownych. Pierwszym z nich był

ks. Wendelin Świerczek⁸ (9 X 1930 — 24 II 1936).

⁶ Pięciolecie Sodalicji Mariańskiej Alumnów Częstochowskiego Seminarium Duchownego w Krakowie 1927—1932, Kraków 1932, 3—4. (Słowo moderatora ks. K. Makowskiego).

⁷ Tamże, 5.

⁸ Ks. Wendelin Świerczek urodził się 16 stycznia 1888 r. w miejscowości Żytna k. Raciborza. Był w Niższym Seminarium i nowicjacie Księży Misjonarzy w Krakowie. Tu ukończył też Wyższe Seminarium i otrzymał święcenia kapłańskie w 1913 roku. Potem kształcił się na U.J. z zakresu muzykologii u profesorów Jachimeckiego i Reissa. W latach 1919 i 1920 był kapelanem inwalidów wojennych

Był to kapłan ze Zgromadzenia Księży Misjonarzy Lazarystów św. Wincentego a Paulo. Jako ojciec duchowny rozbudzał wśród alumnów ducha stałej i wzajemnej modlitwy pod hasłem: „Krucjata modlitwy o ducha Bożego w Seminarium”. Tę ideę modlitwy zalecał on alumnom nawet wtedy, gdy rezygnował z pracy w naszym Seminarium i przechodził do innych prac, wskazanych mu przez Zgromadzenie.

Cechą charakterystyczną działania wychowawczego ojca Świerczka było pielęgnowanie życia liturgicznego w Seminarium. Dawał mu zawsze bogatą oprawę jako wybitny muzyk i znawca śpiewu gregoriańskiego. Podobne umiłowanie liturgii odnalazł ojciec duchowny u ówczesnego rektora Seminarium ks. Karola Makowskiego. Głęboko tkwili obydwaj we współczesnym ruchu liturgicznym, którego jednym z wybitnych działaczy był w tym czasie ks. Michał Kordel. Przy współpracy ks. rektora i ojca duchownego urządzono dwukrotnie w Seminarium specjalne dni liturgiczne.

Pierwszy „Dzień Liturgiczny” miał miejsce w drugą niedzielę adwentu 15—16 XII 1934 r. Na program złożyły się wspólne modlitwy kanoniczne, trzy referaty: Msza św. w obrzędach wschodnich; Akcja katolicka a liturgia; Przegląd literatury liturgicznej. Dwa ostatnie referaty głosił sam ks. Kordel. Odprawiono także w tym dniu uroczystą Mszę św. ze śpiewem gregoriańskim oraz Mszę św. w obrzędzie bizantyńskim. Otwarto także wystawę ksiązek liturgicznych od 15 do 18 grudnia 1934 roku. Drugi „Dzień Liturgiczny” urządzono w IV niedzielę Wielkiego Postu, w dniu 31 marca 1935 roku. Referaty głosili: ks. Wendelin Świerczek, Niedziela w Seminarium Duchownym; ks. Michał Kordel, Liturgia łacińska; ks. dr M. Stark, Liturgia a społeczny charakter Kościoła Katolickiego.

Ojciec Wendelin Świerczek był także inicjatorem powstania Koła Misyjnego Alumnów Częstochowskiego Seminarium Duchownego. Jego działalność rzutowała nie tylko na pogłębienie znajomości problematyki misyjnej, ale rozbudzała apostołsko i poszerzała ducha modlitwy i społeczne działanie dla Kościoła.

w Krakowie. W r. 1921 brał udział w działalności plebiscytowej na Śląsku. W czasie trzeciego powstania śląskiego był kapłanem odcinka frontu od Olzy do Dziergowic k. Kędzierzyna. Od 1927 r. poczynając był przez trzy lata kapłanem więzienia w Krakowie i równocześnie profesorem śpiewu gregoriańskiego dla kleryków Zgromadzenia Misjonarzy a w r. 1929/30 także w Seminarium Częstochowskim. Nominację na Ojca duchownego naszego Seminarium otrzymał z rąk ks. biskupa Teodora Kubiny w dniu 9 X 1930 r. Po odejściu z Seminarium w r. 1936 był rektorem Seminarium Księży Misjonarzy w Wilnie. W r. 1938 został rektorem Seminarium Duchownego obrządku wschodniego w Tarnowie. Od r. 1943 do 1968 był profesorem śpiewu w Seminarium Sandomierskim. Zmarł 12 VIII 1974 roku w Krakowie.

Dodatkowym czynnikiem pogłębienia duchowego było powołanie do życia w Seminarium w dniu 30 grudnia 1931 roku Apostolstwa Modlitwy. Pierwszym jego moderatorem został ks. rektor Karol Makowski. 1 stycznia 1932 r., po duchowym przygotowaniu i całonocnej adoracji Najśw. Sakramentu dokonano uroczystej intronizacji Boskiego Serca Jezusowego w nowym gmachu Seminarium. Znaczny udział w przygotowaniu tego aktu, jak i w pogłębieniu kultu Boskiego Serca miał O. Józef Andrasz T.J.

Na pogłębienie życia wewnętrznego alumnów wpłynęły także organizowane przez ks. bpa ordynariusza Teodora Kubinę w kilku miastach diecezji uroczyste Kongresy Eucharystyczne. Udział alumnów w tych Kongresach, uroczyste nabożeństwa czterdziestogodzinne, organizowane każdego roku w Seminarium i comiesięczne skupienia połączone z adoracją Najśw. Sakramentu pogłębiły znacznie życie eucharystyczne alumnów.

Wydarzeniem specjalnym była czterodniowa wizyta Apostolskiego Wizytatora — O. Anzelma, karmelity bosego, którą rozpoczął w dniu 5 czerwca 1935 roku. Było to przeżycie głębokiej łączności Seminarium z Ojcem świętym.

Piękną i owocną pracę ks. W. Świerczka na stanowisku ojca duchownego zaczęła utrudniać nagle ogarniająca go choroba. W początkach grudnia 1935 r. ks. Wendelin Świerczek zaczął odczuwać bardzo dotkliwe bóle prawego ucha. Konieczna była operacja. Po jej dokonaniu i po powrocie ze szpitala, na skutek znacznego osłabienia zdrowia, przełożeni zakonnicy odwołali ojca w dniu 29 lutego 1936 roku z jego stanowiska. Seminarium żegnało swego pierwszego ojca duchownego w dniu 1 marca 1936 roku wspólnym nabożeństwem i uroczystą akademią. Ks. Rektor tak scharakteryzował pracę ojca: „Wszystko bowiem, co mamy w tym Seminarium, Tobie w znacznej części zawdzięczamy ...” Odchodząc ojciec zalecał alumnom zamięłowanie do ćwiczeń duchownych i miłość wzajemną oraz modlitwę o ducha bożego w Seminarium.

Ks. Wendelin Świerczek zapisał się w pamięci swoich wychowanków przede wszystkim jako ich serdeczny przyjaciel. Nie ograniczał się tylko do udzielania rad i wskazówek dotyczących życia wewnętrznego alumnów, ale często ich odwiedzał na parafiach, kontaktował się z nimi po święceniach i bardzo wnikliwie kontrolował, czy i w jaki sposób jego uwagi i rady okazały się skuteczne i pomocne w dalszej pracy nowo wyświęconych kapłanów. Swoim zamięłowaniem do liturgii i śpiewu kościelnego potrafił wycisnąć niezatarte piętno na duszach i umysłach tych, którymi kierował. Dziś, po wielu latach można powiedzieć, że dobrze zapisał się na kartach historii diecezji a przede wszystkim naszego Seminarium.

Drugim z kolei ojcem duchownym Częstochowskiego Seminarium Duchownego w Krakowie był ks. Jan Domarańczyk. Sam niezwykle zdyscyplinowany i wewnętrznie uporządkowany prowadził swoją pracę ojca duchownego bardzo systematycznie i konsekwentnie. Z tej racji można w tej pracy wyróżnić przynajmniej cztery elementy składowe:

1. Ogólny plan pracy wychowawczej ks. Jana Domarańczyka.

Biorąc pod uwagę ogólny kierunek konferencji wychowawczych ks. J. Domarańczyka należy stwierdzić, że opierał się on na encyklice papieża Piusa XI O Kapłaństwie Katolickim. W związku z tym, ks. Jan Domarańczyk omawiał problematykę sumienia, spowiedzi i modlitwy, zagadnienie pokuty i umartwienia oraz walkę z grzechem; poświęcił szereg konferencji Eucharystii i jej roli w życiu duchowym człowieka a zwłaszcza alumna; wskazywał na potrzebę formacji cnót zarówno teologicznych jak i moralnych; omawiał szereg problemów aktualnych, jakie niesie ze sobą społeczne i środowiskowe życie alumnów i całego Seminarium; wiele konferencji poświęcał duchowości św. Franciszka z Asyżu i duchowości Matki Bożej; omawiał także problematykę otwartości duszy, względu ludzkiego i cnót życia codziennego; ukazywał osobę Chrystusa Arcykapłana, Jego pokorę ducha, ducha służby i ofiary.

2. Liturgiczna formacja alumnów.

Inną formą pracy wychowawczej ks. Jana Domarańczyka było akcentowanie roli liturgii w życiu kapłana. On sam był wykładowcą tego przed-

¹⁰ Ks. Jan Domarańczyk urodził się w Piotrkowie Trybunalskim w dniu 18 listopada 1895 roku. Wyświęcony został na kapłana w Kieleckim Seminarium Duchownym w dniu 9 maja 1920 roku. Pracował jako wikariusz w Busku Zdroju i w Zagórzku k. Sosnowca. Po powstaniu diecezji częstochowskiej mianowany został 15 VII 1926 roku na Diecezjalnego Sekretarza Katolickich stowarzyszeń Młodzieży Męskiej i Żeńskiej. Funkcje te spełniał do 31 VIII 1929 roku. 1 stycznia 1931 r. został proboszczem parafii Dobryszycze k. Radomska. Pracował tam do 1 IV 1936 roku. W dniu 4 IV 1936 r. powołany został na ojca duchownego Częstochowskiego Seminarium Diecezjalnego w Krakowie i wypełniał te obowiązki do 15 marca 1946 roku. W latach 1946—1955 był proboszczem i dziekanem Siewierza. 5 XI 1951 r. mianowany został kanonikiem gremialnym nowo powstałej Kapituły Częstochowskiej. W latach 1955—1970 pracował jako proboszcz i dziekan w parafii Matki Boskiej Anielskiej w Dąbrowie Górniczej. Przy jego wielkim nakładzie pracy i staraniach Księdza Biskupa Ordynariusza dra Stefana Bareły, Stolica Apostolska pozwoliła dokonać koronacji łaskami słynącej figury Matki Bożej. Uroczystość ta odbyła się w dniu 19 maja 1968 roku. W dniu 1 XI 1971 r. ks. Jan Domarańczyk został Protonotariuszem Apostolskim.

miotu. Rozbudzał także w alumnach kult i miłość do świętych patronów polskiego narodu. Znane były alumnom jego nawiedzenia i modlitwy u grobów świętych i kandydatów na ołtarze. Ożywił wydatnie życie wewnętrzne i pracę samowychowawczą alumnów poprzez pracę w grupach Sodalicii Mariańskiej, Trzeciego Zakonu, Apostolstwa Modlitwy, Ruchu Misyjnego. Cicha praca osobistych rozmów wychowawczych dopełniała miary tych starań. Specjalne też konferencje poświęcał kursowi ostatniemu, przygotowując go do spotkania z rzeczywistością kapłańskiego życia.

3. Praca ojca duchownego z kursem pierwszym.

Polegała ta praca na wprowadzeniu alumnów w życie seminaryjne. Ukazywał im ideę powołania kapłańskiego; określał rolę Seminarium w pielęgnowaniu i kształtowaniu tego powołania; wprowadzał alumnów w ducha i umiejętność modlitwy; pogłębiał życie sakramentalne; ukazywał wychowawcze wartości regulaminu; udzielał wskazań do pracy samowychowawczej; zaprawiał do wspólnej modlitwy, rozmyślań, czytania Pisma św. i lektury duchownej.

4. Specjalne przeżycia społeczne i duchowe lat 1936—1946.

Na pracy ojca duchownego w tym okresie wycisnęły swoje piętno pewne okoliczności zewnętrzne, które głębokim echem odbiły się na społeczności seminaryjnej. Były nimi: śmierć ks. rektora Karola Makowskiego; nominacja nowego rektora — ks. dra Stanisława Czajki, dotychczasowego profesora Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego; wybuch drugiej wojny światowej i związana z tym kilkakrotna poniewierka przeprowadzek oraz stałe zagrożenie bytu Seminarium a nawet życia alumnów. Spokój wychowawców, rozważa, głęboki duch wiary, ofiarność ich służb, uczestnictwo we wszystkich trudnościach i zagrożeniach działały nie mniej wychowawczo aniżeli ich konferencje i wskazania.

Przeżyciem głęboko oddziaływującym na duchową formację alumnów, bo i przez wiele dni przygotowywanym, było uroczyste oddanie Seminarium w opiekę Niepokalanemu Sercu NMPanny, dokonane 2 lutego 1943 r., tj. w I rocznicę oddania pod opiekę Maryi całego świata, dokonane przez papieża Piusa XI w Rzymie.

Powołanie i konsekracja ks. rektora dra S. Czajki w dn. 28 października 1944 r. na pomocniczego biskupa Częstochowy to jeszcze jedno specjalne przeżycie w trudnych latach wojny.

Podsumowując całość pracy ks. J. Domarańczyka wskazać można na następujące cechy: głęboka osobista wiara, wierność Kościołowi, ofiarny duch służby i wielkie umiłowanie liturgii. Wszystkie te cechy duchowości kapłańskiej pragnął on zaszczerpić w duszach alumnów.

III. ks. Mieczysław Paciej¹⁰ (8 VI 1946 — 1 X 1947).

W konferencjach cotygodniowych omawiał następujące zagadnienia: Przeszkody w postępie duchowym; środki do osiągnięcia doskonałości; duch wiary; naśladowanie Chrystusa; ćwiczenia duchowne oraz umartwienie jako środek formacji duchowej.

IV. ks. dr Walenty Patykiewicz¹¹ (1 X 1947 — 1 IX 1950).

W konferencjach wychowawczych dla kleryków omawiał tematy związane z liturgią Mszy św.; mówił o pracy ludzkiej oraz poruszał problemy karności życia seminaryjnego. W ostatnim roku pobytu w Seminarium wrócił do zagadnień liturgicznych, omawiając szczegółowo encyklikę „Mediator Dei”.

Ks. W. Patykiewicz wychowywał alumnów nie tylko słowem, ale całą swoją postawą i osobowością.

¹¹ Ks. Mieczysław Paciej urodził się w roku 1904. Wyświęcony został na kapłana w Kieleckim Seminarium Duchownym w roku 1927. Objął obowiązki ojca duchownego w Częstochowskim Seminarium w dniu 8 czerwca 1946 roku. Po roku pracy został zwolniony ze swych funkcji i przeszedł do pracy duszpasterskiej w diecezji łódzkiej.

¹² Ks. Walenty Patykiewicz urodził się 11 lutego 1903 roku, w Praszce. Wyświęcony został na kapłana w dniu 9 VI 1929 roku. Pracował jako wikariusz w parafii Borowno. W dniu 6 X 1931 r. mianowany został prefektem Częstochowskiego Seminarium Duchownego w Krakowie, gdzie pracował do 14 lutego 1933 roku. Pogłębiał w tym czasie studia w zakresie historii Kościoła i otrzymał w grudniu 1932 roku stopień magistra na Wydziale Teologicznym U.J. W dniu 14 II 1933 r. został odwołany do Częstochowy, gdzie do roku 1937 spełniał obowiązki wikariusza parafii św. Barbary. W latach 1937—1940 był ekspozytem parafii Wrzosowa, następnie w latach 1940—1941 wikariuszem parafii Poczesna. W latach 1941—1945, okres wojny, ukrywał się w Zagłębiu Dąbrowskim i w Generalnym Gubernatorstwie. W dniu 17 I 1945 roku objął administrację parafii Wiewiec. Od 11 IX 1945 do 1 X 1947 był notariuszem i archiwariuszem Kurii Diecezjalnej. 1 paźdz. 1947 roku otrzymał nominację na ojca duchownego Częstochowskiego Seminarium Duchownego w Krakowie i pracował tam do 1 IX 1950 roku. W czasie tej pracy kontynuował studia na Wydziale Teologicznym U.J. i ukończył je stopniem doktora w zakresie historii Kościoła w dniu 14 lutego 1949 roku. W dniu 1 września 1950 r. został archiwariuszem Kurii Diecezjalnej. W dniu 18 maja 1953 r. mianowano go kanonikiem honorowym Kapituły Katedralnej w Częstochowie, a w r. 1965 prałatem dziekanem Kapituły Kolegiackiej w Wieluniu.

W okresie swej sześcioletniej pracy w Seminarium omawiał w konferencjach duchownych dla kleryków następujące tematy: O powołaniu, a w związku z tym także o poznaniu siebie, o temperamentach, o pracy nad charakterem i o roli regulaminu seminaryjnego w wychowaniu siebie na kapłana.

W dwu następnych latach omawiał problematykę budowy charakteru kapłańskiego poprzez formację pokory, miłości bliźniego i czystości. W dalszych latach poruszał zagadnienia cnót teologicznych oraz cnót kardynalnych.

Na specjalną uwagę zasługuje w pracy ks. Okamfera szczegółowy, bardzo uporządkowany system pracy formacyjnej alumnów. Dla kursu pierwszego głosił zawsze osobiście pięciodniowe rekolekcje na początku roku. Wprowadzał ich w problematykę powołania i przygotowywał do spowiedzi generalnej.

W czasie rekolekcji ogólno-seminaryjnych przeprowadzono przygotowania do duchowej pracy rocznej. Program tej pracy, podzielonej na poszczególne miesiące, przedstawiał alumn ojcu duchownemu na piśmie. Przewodnią ideą tej pracy dla kursu pierwszego była wada główna; dla kursu drugiego cnoty przeciwne wadzie głównej, dla kursu trzeciego cnoty kapłańskiego charakteru, dla kursu czwartego cnoty teologiczne, dla kursu piątego cnoty kardynalne.

Co miesiąc, w dniu skupienia, alumn rozpracowywał szczegółowy plan pracy samowychowawczej na najbliższe tygodnie. Projekt planu wkładał do skrzynki kursowej u ojca duchownego. Podawał także listę przeczytanej lektury duchownej.

Dla spotkań indywidualnych rozpracował ojciec duchowny cały schemat dyrektorium duchownego, dotyczącego życia wewnętrznego alumna. Omawiał w nim przedmiot i cele dydaktyki duchownej, zaufanie wobec kierownika duchownego oraz samo zagadnienie bezpośredniej pracy du-

¹² Ks. Stanisław Okamfer urodził się 24 X 1909 r. w Sosnowcu. Studia teologiczne odbywał w Częstochowskim Seminarium Duchownym w Krakowie i na Wydziale Teologicznym U.J. Wyświęcony został na kapłana 7 VII 1935 r. Pracował jako wikariusz w parafii Rozprza w latach 1935—1937. W r. tym mianowany prefektem szkół średnich w Radomsku pracował tam do 1945 roku. Od 16 VIII 1945 do 9 IX 1950 był prefektem szkół w Sosnowcu. W dniu 9 IX 1950 r. mianowany został ojcem duchownym Częstochowskiego Seminarium Duchownego w Krakowie i te funkcje wypełniał do 12 VI 1956 roku. Następnie był wicerektorem Częstochowskiego Seminarium Duchownego w Częstochowie do 29 VIII 1957 roku. W tymże dniu mianowany został proboszczem parafii Opatrzności Boskiej w Częstochowie. W grudniu tego roku został wicedziekanem dekanatu Częstochowa II. 3 VI 1970 r. przeniesiony został jako proboszcz do parafii Niepokalanego Poczęcia NMP w Sosnowcu i w dniu 1 września tegoż roku mianowany dziekanem dekanatu Sosnowiec II. Od dnia 25 maja 1974 roku objął obowiązki proboszcza parafii Lututów. W dniu 22 maja 1971 roku został mianowany kanonikiem Kapituły Wieluńskiej.

chowej alumna, jak stosunek do Boga, a w nim zagadnienie życia modlitwy, rozmyślań, nawiedzeń Najświętszego Sakramentu, rachunki sumienia, spowiedź, drogę krzyżową, czytania duchowne, konferencje wychowawcze i osobiste praktyki religijne. Omawiano obowiązki duchowne wobec siebie i bliźnich.

W miesiącach listopad — kwiecień urządzał ojciec duchowny częste konferencje wychowawcze dla poszczególnych kursów. Odbywały się one poza kaplicą, aby dać alumnom możliwość wypowiedzania się na poszczególne tematy. Kolejnością kursów omawiał następujące tematy: wady temperamentów, miłość Chrystusa ewangelicznego, miłość Chrystusa w bliźnich, miłość Chrystusa w Eucharystii oraz miłość Chrystusa w liturgii.

Dla pogłębienia życia modlitwy przygotował dla alumnów wybory tekstów eucharystycznych i różne zespoły modlitw. Poniedziałek przeznaczal na osobistą modlitwę do Ducha Świętego, wtorek na nabożeństwo do św. Stanisława Kostki, środę na nabożeństwo do św. Józefa, czwartek na nabożeństwo do Jezusa Eucharystycznego, piątek na nabożeństwo do Serca Jezusowego, w sobotę nabożeństwo do Matki Boskiej. Zachęcał alumnów do tworzenia grup modlitewnych: Psalterzystów, Miłośników Krzyża, Żywego Różańca. Grupy te spotykały się pod przewodnictwem zelatorów na krótkich, wspólnych modlitwach. W każdy pierwszy piątek miesiąca, w każdą sobotę i niedzielę urządzał ojciec duchowny wspólne rozmyślenia dla alumnów.

Ogólnie określając, była to praca wychowawcza bardzo usystematyzowana, może aż przeorganizowana i trudna dla pewnych typów ludzi, była przecież poszukiwaniem jak najlepszego przygotowania alumnów do kapłaństwa i nauczania ich w Seminarium modlitwy tak nieodzownej kapłanowi w przyszłej jego pracy.

VI. ks. dr Stefan Bareła¹³ (30 VI 1956 — 9 XII 1960).

W konferencjach wychowawczych ukazywał alumnom piękno duchownego, kapłańskiego powołania. Prowadził przez drogi oczyszczenia do głębokiej formacji życia cnót naturalnych, teologicznych i moralnych, uwrażliwiał na kulturę życia codziennego. Cechą charakterystyczną głoszonych

¹³ Ks. Stefan Bareła urodził się w dniu 24 VI 1916 roku w Zapolicach, parafii Kodrąb, w ziemi radomszczańskiej. Studia teologiczne odbywał w Częstochowskim Seminarium Duchownym i na Wydziale Teologicznym U.J. Święcenia kapłańskie otrzymał w dniu 25 marca 1944 roku. Po święceniach otrzymał nominację na prefekta Seminarium, a równocześnie pracował naukowo przygotowując magisterium na Wydziale Teologicznym U.J. W dniu 30 sierpnia 1945 roku otrzymał nominację na wikariusza parafii Wieruszów. Pracował tam do 7 VIII 1951 roku. Obok pracy duszpasterskiej kontynuował studia z zakresu teologii moralnej i uzyskał doktorat na Wydziale Teologicznym U.J. W dniu 14 VII 1951 roku został powołany na stanowisko kapelana ks. biskupa Zdzisława Golińskiego. Spełniał tę funkcję do 1 czerwca 1952 roku. W międzyczasie został mianowany sekretarzem Referatu Duszpasterskiego

konferencji było to, że punktem wyjścia dla nich była bardzo często doktryna teologiczno-ascetyczna św. Pawła Apostoła i św. Tomasza z Akwinu. W świętym Pawle Ap. odnaleźć mieli alumni wzór i nauczyciela ofiarnej i gorliwej służby kapłańskiej.

Nawiązywał także ojciec duchowny do historii dawnych przeżyć duchowych Seminarium, odnawiając rocznice oddania Seminarium Boskiemu Sercu Jezusa i Niepokalanemu Sercu Maryi Matki Bożej.

VII. ks. lic. Zygmunt Król¹⁴ (28 XII 1960 — 15 VII 1963).

Jako ojciec duchowny ks. Z. Król nakreślił sobie następujący plan pracy: Głoszenie tygodniowych konferencji wychowawczych, urządzenie każdego miesiąca specjalnego dnia skupienia dla odnowy i pogłębienia wewnętrznego. Główne kierunki tej pracy konferencyjnej to formacja człowieczeństwa jako fundamentu dobrego kapłaństwa oraz głębokie wprowadzenie w tajemnice życia Eucharystycznego. Miary tej pracy dopełniały częste indywidualne, wychowawcze rozmowy ojca z poszczególnymi alumnami i właściwa ojcu duchownemu posługa sakramentalna dla kleryków. Jako ojciec duchowny był także wykładowcą teologii fundamentalnej i teologii życia wewnętrznego.

Specjalnym akcentem przeżycia religijnego tamtego okresu było dwudniowe skupienie przygotowujące alumnów do pielgrzymki i aktu ślubowania Matce Bożej na Jasnej Górze. Aktu tego ślubowania dokonali alumni pod przewodem ks. bpa ordynariusza Zdzisława Golińskiego oraz księży wychowawców w dniu 24 czerwca 1961 roku. Seminarium razem z całym katolickim ludem Polski przeżywało Wielką Nowennę przed tysiącletnią rocznicą Chrztu Polski.

Kurii Diecezjalnej. Na własną prośbę zwolniony z tych obowiązków w dniu 1 X 1952 r. wyjechał na Katolicki Uniwersytet Lubelski, gdzie przebywając do 30 VI 1955 pogłębiał studia na sekcji moralnej. W roku 1955/56 spełniał obowiązki wicerektora Niższego Seminarium Duchownego w Częstochowie. W dniu 20 VIII 1956 roku został mianowany ojcem duchownym Częstochowskiego Seminarium Duchownego w Krakowie. Pracował w nim do 26 X 1960 roku. W tym dniu otrzymał nominację na biskupa pomocniczego diecezji Częstochowskiej a 13 grudnia tego roku na Wikariusza Generalnego. W dniu 10 stycznia 1964 roku został Ordynariuszem Diecezji Częstochowskiej.

¹⁴ Ks. Zygmunt Król urodził się 29 lipca 1921 roku w Wieliczce. Studia duchowne odbywał w Częstochowskim Seminarium i na Wydziale Teologicznym U.J. Wyświęcony został na kapłana w dniu 5 sierpnia 1945 roku. Pracował naprzód jako wikariusz i prefekt szkół: 16 VIII 1945 wikariusz parafii św. Józefa w Częstochowie; 21 VI 1950 w parafii św. Rodziny w Częstochowie; od 13 XII 1950 w Sosnowcu — Stary Sielec. W latach 1951—1954 studiował na Katolickim Uniwersytecie Lubelskim i kończy studia licencjatem z teologii. W dniu 28 czerwca 1954 objął pracę wikariusza w parafii św. Tomasza w Sosnowcu. Od roku 1955 wykłada równocześnie teologię fundamentalną w Częstochowskim Seminarium Duchownym w Krakowie. W dniu 28 grudnia 1960 roku został powołany na ojca duchownego tego Seminarium. W dniu 5 lipca 1963 zostaje proboszczem parafii Klimontów. W dniu 4 VII 1969 mianowany wikariuszem — pomocnikiem parafii Czeladź, a od 1971 roku także jej proboszczem.

VIII. ks. dr Jan Kowalski¹⁵ — pomocniczy ojciec duchowny
(27 VI 1962 — 15 VII 1963).

Ks. Bp Zdzisław Goliński mianując ks. Jana Kowalskiego pomocniczym ojcem duchownym, zlecił jego szczególnej uwadze służbę w konfesjonale. Nowomianowany ojciec współdziałał także w pracy wychowawczej głosząc tygodniowe konferencje dla alumnów oraz służył radami wychowawczymi w czasie indywidualnych rozmów z alumnami. Obowiązki swoje spełniał przez cały rok studiów 1962/1963.

IX. ks. lic. Henryk Bąbiński¹⁶ (od 15 VII 1963 aktualny ojciec duchowny
Częstochowskiego Seminarium Duchownego w Krakowie).

Praca Ojców duchownych nie ma na ogół żadnych gotowych, rozpracowanych schematów, a tym więcej szczegółowych rozwiązań. Ta świadomość skłoniła Ojca duchownego ks. H. Bąbińskiego do szczegółowego opracowania tematyki wychowawczej. Wypracowany schemat pracy, który stał się programem pierwszego i drugiego sześćdziesiątka pracy wychowaw-

¹⁶ Ks. Jan Kowalski urodził się dnia 4 czerwca 1930 roku we wsi Krępa, parafii Gołcza k. Miechowa. Studia duchowne odbywał w Częstochowskim Seminarium Duchownym i na Wydziale Teologicznym U.J. Wyświęcony został na kapłana w dniu 27 czerwca 1954 roku. Pracował naprzód jako wikariusz w parafii Mierzyce a potem od 1956 r. w parafii Konopiska. W latach 1957—1960 odbywał studia specjalistyczne z zakresu teologii moralnej na Katolickim Uniwersytecie Lubelskim, kończąc je stopniem licencjata. W dniu 29 VIII 1959 r. mianowany został profesorem teologii moralnej w Częstochowskim Seminarium w Krakowie. Tam w roku 1962/63 pełnił rolę pomocniczego ojca duchownego. W r. 1967 uzyskał na Wydziale Teologicznym Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego stopień doktora. W dniu 10 września 1974 roku został mianowany przez Ks. Biskupa Ordynariusza wicerektorem Seminarium i prefektem studiów, pełniąc nadal funkcję profesora teologii moralnej.

¹⁷ Ks. Henryk Bąbiński urodził się 5 I 1917 r. w Wendessen w Niemczech. Wrócił do kraju w 1920 roku i zamieszkał we wsi Biała Dolna k. Częstochowy. Studia duchowne odbywał w Częstochowskim Seminarium Duchownym i na Wydziale Teologicznym U.J. Wyświęcony został na kapłana w dniu 8 IV 1945 r. Pracował jako wikariusz w parafiach: Kozięgłówek — 1945 r., Czeladź 1945—1949, Nivka k. Sosnowca 1949—1954, parafia św. Jakuba w Częstochowie 1954—1957. W roku 1951 uzyskał magisterium na Wydziale Teologicznym U.J. Specjalizował się od roku 1953 w duszpasterstwie głuchoniemych i umysłowo upośledzonych. Prace te, przy innych funkcjach kapłańskich prowadził w różnych ośrodkach diecezji aż do roku 1963. W latach 1957—1959 był kapelanem „Domu Opieki Caritas” w Częstochowie a równocześnie prefektem Liceum. W dniu 25 VII 1959 r. mianowany został administratorem parafii Zarki Letnisko. Odwołany po roku, objął funkcje kapelana Domu Sióstr Miłosierdzia w Częstochowie a równocześnie w latach 1960—1963 spełniał funkcje Referenta Duszpasterstwa Dobroczynności w Kurii Diecezjalnej. Pozostając duszpasterzem głuchoniemych, od roku 1960 na zlecenie Kurii Diecezjalnej zorganizował punkty Duszpasterstwa Niewidomych w Częstochowie w kaplicy Sióstr Matki Bożej Miłosierdzia i w Sosnowcu przy kościele Wniebowzięcia NMP. Od grudnia 1962 do sierpnia 1963 pełnił funkcje wikariusza administratora w Klimontowie k. Sosnowca. W dniu 15 lipca 1963 roku został mianowany Ojcem Duchownym Częstochowskiego Seminarium w Krakowie. W dniu 14 czerwca 1971 roku uzyskał licencjat na Papieskim Wydziale Teologicznym w Krakowie.

czej, stale zresztą doskonalony, został wygłoszony jako referat dla sekcji Ojców Duchownych w czasie Kongresu Teologów Polskich na Katolickim Uniwersytecie Lubelskim w 1971 r. Udostępniono go wszystkim ojcom duchownym w maszynopisie, a krótkie jego streszczenie zostało wydrukowane w wydawnictwie Polskiego Towarzystwa Teologicznego w Krakowie, w książkowym wydaniu „Teologia a antropologia” — Kongres Teologów Polskich 21—23 IX 1971, na stronach 283—287.

Tematykę konferencji wychowawczych podzielono na następujące grupy: Konferencje wychowawcze roku pierwszego; Konferencje tygodniowe całego sześćdziesiątka formacyjnego; Konferencje wychowawcze dla kursów II—VI.

Specjalną grupą pracy jest rok pierwszy alumnów. Uwzględniając braki religijnego, doktrynalnego i moralnego wychowania, współczesna młodzież wymaga nakładu troski i pracy a jej formacja powinna mieć charakter zbliżony do nowicjatu. Gdyby to nie było możliwe w pełni z powodu warunków, w jakich pracują poszczególne Seminarium, wtedy formacji specjalnej, inicjacyjnej należy poświęcić przynajmniej 3—4 tygodnie czasu.

W zakresie tematyki inicjacyjnej mówiono o powołaniu człowieka do służby Bożej i pracy społecznej; o specjalnym powołaniu do kapłaństwa; o nawiązaniu osobistego kontaktu z Bogiem; o roli Seminarium w przygotowaniu do kapłaństwa.

Dopełniając braki wiedzy religijnej mówiono: o podniesieniu człowieka do życia nadprzyrodzonego; o współzyciu z Bogiem; o roli Trójcy Świętej w życiu człowieka; o roli Matki Bożej i świętych; o życiu łaski i życiu cnót; o roli samego człowieka w życiu chrześcijańskim, a w końcu o wzroście życia duchowego przez zasługi i sakramenty.

Pogłębiono także zagadnienie modlitwy, wskazując na różne jej formy i wprowadzając w jej umiejętność. Wskazywano na wartość wychowawczą czytania Pisma św. i lektury książek religijnych. Ukazywano trudności i zagrożenia tego okresu inicjacyjnego. Okres inicjacyjny pierwszego kursu kończono zwykle specjalnymi rekolekcjami głoszonymi przez ojca duchownego, a odprawionymi równoległe z rekolekcjami całej grupy alumnów.

Na dalszych etapach formacji pierwszego roku omawiano: powołanie do kapłaństwa; kwestię wiary; wychowanie przez regulamin; pracę nad charakterem; formację cnót i odpowiedzialności ludzkiej. Wprowadzano także alumnów w życie liturgiczne kościoła seminaryjnego.

Formacji pierwszego roku służyły także specjalne rozmyślenia oparte o Pismo św. Nowego Testamentu, ukazując: Boga przychodzącego do ludzi; rolę Chrystusa; powołanie uczniów; naukę moralną Chrystusa oraz drogi naśladowania Chrystusa.

W sześcioletnim cyklu konferencji wychowawczych dla całej gromady kleryckiej omawiano w poszczególnych latach następujące zagadnienia: Człowiek i jego nadprzyrodzone powołanie; droga oczyszczenia i doskonalenia siebie przez walkę z grzechem i przez umartwienie. W następnych latach omawiano szeroko zagadnienie życia modlitwy, pracę formacyjną życia cnót teologicznych i moralnych; w szóstym zaś roku zagadnienia apostołatu kapłańskiego.

W konferencjach dla poszczególnych kursów, uwzględniając ich potrzeby duchowe, na etapie poszczególnych lat omawiano w formie raczej dialogowej następujące problemy wychowawcze:

Rok drugi — chrześcijańska formacja życia; rok trzeci — wprowadzenie w rozumienie istoty Kościoła, jego życia i działania; rok czwarty — formacja apostołska; rok piąty — formacja kapłańska. Kursowi szóstemu poświęcono znowu specjalną uwagę przygotowując ich do kapłańskiego i duszpasterskiego spotkania z życiem.

Życie seminaryjne ma też swoją specyfikę, dlatego obok tematów programowych omawiano w każdym roku różne aktualne zagadnienia z życia Kościoła ogólnego, Kościoła diecezji, jak i grupy seminaryjnej. Alumni byli w tym czasie głęboko zespoleni z przeżyciami Kościoła, towarzyszyli duchowo Soborowi Watykańskiemu II. Wspomagali Sobór „czynem dobroci”, pielgrzymkami pokutnymi i czuwaniem na Jasnej Górze w intencjach Soboru.

Osobnym przeżyciem radości było powołanie ks. bp. Stefana Bareły na Biskupa Ordynariusza diecezji w dniu 2 lutego 1964 r. oraz nominacja w dniu 8 stycznia 1965 r. ks. wicerektora Tadeusza Szwagrzyka na pomocniczego biskupa Częstochowy.

W corocznym cyklu przeżyć duchowych odnawiano rocznice poświęcenia Seminarium Niepokalanemu Sercu Maryi w dniu 2 lutego oraz w niedzielę po Trzech Królach rocznicę poświęcenia Seminarium Boskiemu Sercu Jezusa.

W toku przygotowań do tysiąclecia Chrztu Polski oraz w samych przeżyciach rocznicowych dokonało się naprzód w dniu 16 stycznia 1966 roku indywidualne a potem zbiorowe oddanie alumnów i wychowawców Matce Bożej.

W dniach 2, 3 i 4 maja 1966 roku wzięli alumni swój uroczysty i pracowity udział w uroczystościach millenijnych na Jasnej Górze w Częstochowie a potem w dniu 6 maja na Wawelu.

W dniach 14 i 15 stycznia 1967 roku odbyła się ogólnopolska pielgrzymka alumnów i wychowawców seminaryjnych na Jasną Górę, gdzie oddano Seminarium Duchowne pod opiekę Matki Bożej.

W dniu 20 maja 1967 roku uczestniczyli alumni w uroczystościach millenijnych w Sosnowcu.

W dniu 13 listopada tegoż roku urządzono w Krakowie międzyseminaryjną uroczystość ku czci św. Stanisława Kostki z okazji 400-lecia jego śmierci.

Głębokim przeżyciem dla Seminarium stała się też koronacja łaskami słynącej figury Matki Boskiej Anielskiej w Dąbrowie Górniczej w dniach 18 i 19 maja 1968 roku.

Jednym z głębszych przeżyć duchowych było nocne czuwanie na Jasnej Górze alumnów i wychowawców pod przewodnictwem ks. biskupa ordynariusza Stefana Bareły i biskupa Franciszka Musiela w intencji Ojca świętego i potrzeb Kościoła.

Zdarzeniem o bardzo bogatym znaczeniu wychowawczym była długa i ciężka choroba byłego rektora Seminarium ks. Władysława Kasprzaka, który w międzyczasie, po wieloletniej pracy wychowawczej, odszedł do duszpasterstwa. Zmarł w szpitalu krakowskim w dniu 28 listopada 1969 roku. Spokój w cierpieniu i głęboka wiara stały się jednym z najpiękniejszych jego aktów wychowawczych dla alumnów i kapłanów przyjaciół i wychowanków.

Do kategorii głębokich przeżyć należała także pielgrzymka wszystkich alumnów polskich na Jasną Górę w dniu 2 i 3 maja 1970 roku. Intencja tej pielgrzymki to wdzięczność Chrystusowi i Matce Bożej za łaskę powołania.

Przeżyciem o aspekcie duszpasterskim i apostołskim zarazem były praktykowane od szeregu lat, dwukrotne w roku wyjazdy do diecezji księży wychowawców, profesorów i alumnów na „Niedziele Powołań”.

Ma ponadto Seminarium piękne tradycje sobotnich wieczornych nabożeństw Maryjnych, nabożeństwa Maryjne maja i października, akademie i wieczornice Maryjne, przeżycia „Tygodni Misyjnych”. Odbywały się uroczyste pożegnania a potem spotkania misjonarzy — dawniejszych wychowanków Seminarium. Przeżywano doroczne „Tygodnie Miłosierdzia” i stały duszpasterski kontakt z chorymi Krakowa i naszej Częstochowskiej Diecezji. Angażowali się i angażują alumni w formację duszpasterstwa głuchoniemych i w bezpośrednią pomoc duszpasterską i katechetyczną głuchoniemych.

Ogólnie oceniając prace ojców duchownych, choć stanowią one właściwie zamkniętą w sobie dziedzinę wychowawczą, należy zaznaczyć, że w naszym Seminarium Duchownym zawsze one szły w parze z wytycznymi prac przełożonych zewnętrznych i stanowiły zarówno ich podstawę, jak i uwieńczenie.

Pięćdziesięcioletnia praktyka i stosowanie tej pracy na co dzień wykazały, że zdała ona swój egzamin życiowy, wytrzymała próbę w przeciwnościach i rokuje najlepsze nadzieje na przyszłość.

THE METHODS OF ASCETIC FORMATION IN THE CZĘSTOCHOWA SEMINAR
IN KRAKÓW IN THE YEARS 1926—1976

The article has presented the character of the essential methods of work of the Spiritual Fathers during the fifty years of existence of the Częstochowa Seminar. The whole problem has been treated as following under the headlines: The role and the duties of Spiritual Fathers in the Seminar; the spiritual formation of the clerics in the first years of existence of the Seminar; the Spiritual Fathers of the Częstochowa Seminar in Kraków.

In the introductory part, treating of the role and the duties of the Spiritual Fathers on the basis of the decrees of the Second Vatican Council, there have been described the legal and the moral aspect of the work of the Spiritual Fathers in the Seminar and the scope of that work.

The methods of the ascetic formation in the years 1926—1930 were described in the further part of the article. This period was the first stage of existence and organization of the Seminar. It did not have a Spiritual Father then, and the whole burden of the formation of the clerics rested upon the Rector and the Confessors retreat-masters and preachers chosen by him.

On October 9, 1930 Bishop Dr Teodor Kubina, the Ordinary of the Diocese, named Fr Wendelin Świerczek, a priest of the Congregation of Lazarist Missionaries, the first Spiritual Father. The newly organized Diocese suffered from a great lack of priests for the pastoral work in the Częstochowa area, so was glad to profit by the service of a well prepared religious.

During the fifty years of its existence our Seminar had nine Spiritual Fathers; here are their names and period of work:

Fr Wendelin Świerczek, 9.10.1930—24.2.1936

Fr Jan Domarańczyk, 31.3.1936—15.2.1946

Fr Mieczysław Paciej, 8.6.1946—1.10.1947

Fr Dr Walenty Patykiewicz, 1.10.1947—1.9.1950

Fr Mgr Stanisław Okamfer, 9.9.1950—12.6.1956

Fr Dr Stefan Bareła, 30.6.1956—9.12.1960

Fr Lic. Zygmunt Król, 28.12.1960—15.7.1963

Fr Dr Jan Kowalski, 27.6.1962—15.7.1963

Fr. Lic. Henryk Bąbiński, since July 15, 1963 the Spiritual Father of the Częstochowa Seminar in Kraków.

The article describes the character of the methods and the scope of work of each of the Spiritual Fathers. Footnotes give the fundamental biographical data.

W lektorium